

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αχαρνών 2, 101 76 Αθήνα, Τηλ. 210-2124331 Fax : 210-2124524

Αθήνα 24/10/2018
Αριθμ. Πρωτ.: 806/121938

Προς:
Βουλή των Ελλήνων
Δ/ση Κοιν/κού Ελέγχου
Τμήμα Ερωτήσεων και ΑΚΕ

ΘΕΜΑ: «Ζημιές από εντομολογικές προσβολές σε βαμβακοκαλλιέργειες της Π.Ε. Έβρου»

ΣΧΕΤ: **Η Ερώτηση 1388/10-9-2018**

Απαντώντας στην παραπάνω Ερώτηση που κατέθεσε ο Βουλευτής **κ. Α. Δημοσχάκης**, σας πληροφορούμε τα εξής:

Όπως προκύπτει από τα στοιχεία του Υποκαταστήματος ΕΛ.Γ.Α. Αλεξανδρούπολης, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει και η ευρύτερη περιοχή της Περιφερειακής Ενότητας (Π.Ε.) Έβρου, από τις επισημάνσεις που διενεργήθηκαν από τις υπηρεσίες του ΕΛ.Γ.Α. διαπιστώθηκαν εντομολογικές προσβολές (πράσινο και ρόδινο σκουλήκι) σε καλλιέργειες βάμβακος. Επισημαίνεται ότι οι ζημιές από εντομολογικές προσβολές δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α.

Ωστόσο, οι ανωτέρω ζημιές καθώς και οι ζημιές εξαιτίας ανομβρίας-ξηρασίας δύναται να ενταχθούν σε πρόγραμμα χορήγησης Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ). Ειδικότερα, οι ζημιές που προξενούνται στις γεωργοκτηνοτροφικές εκμεταλλεύσεις εξαιτίας ακραίων καιρικών φαινομένων (θεομηνίες, ακραίες δυσμενείς συνθήκες και ασθένειες), εντάσσονται σε προγράμματα χορήγησης Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων (ΚΟΕ), αρμοδιότητας ΠΣΕΑ, και ενισχύονται μέσω του Κρατικού Προϋπολογισμού.

Διευκρινίζεται ότι, προκειμένου να τύχουν ενίσχυσης οι παραγωγοί για την αντιστάθμιση της απώλειας παραγωγής, σύμφωνα με τον Κανονισμό Κρατικών Οικονομικών Ενισχύσεων και τις Κοινοτικές Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα της γεωργίας και δασοκομίας, θα πρέπει εκτός των άλλων:

α) η παραγωγή του έτους ζημιάς να έχει ζημιωθεί κατά είδος προϊόντος (καλλιέργεια), σε επίπεδο Νομού, σε ποσοστό 30% και πάνω, σε σχέση με τη μέση απόδοση των προηγούμενων τριών ετών, με βάση τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις Διευθύνσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής (ΔΑΟΚ) το επόμενο χρονικό διάστημα της συγκομιδής και δίδονται στο Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠΑΑΤ) και να αποδειχθεί, επιπλέον, ότι για τις ζημιές στις καλλιέργειες από εντομολογικές προσβολές δεν υπάρχουν τα κατάλληλα μέσα αντιμετώπισης της προσβολής και, στη συγκεκριμένη περίπτωση, της προσβολής από το πράσινο και ρόδινο σκουλήκι,

- β) να τεκμηριώνεται επιστημονικά από επιτροπή, η οποία ορίζεται από το ΥΠΑΑΤ, ότι η απώλεια της παραγωγής είναι αποτέλεσμα μίας δυσμενούς καιρικής συνθήκης (απαραίτητη προϋπόθεση για την έναρξη της διαδικασίας),
- γ) τα επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία να επιβεβαιώνουν τον χαρακτηρισμό των καιρικών συνθηκών ως δυσμενών και
- δ) να εγκριθεί η δαπάνη αντιστάθμισης των ζημιών από το Γενικό Λογιστήριο του Κράτους.

Σημειώνεται ότι για τη σύνταξη του σχετικού φακέλου θα πρέπει να συγκεντρωθούν όλα τα απαιτούμενα στοιχεία (πόρισμα Επιστημονικής Επιτροπής, επίσημα μετεωρολογικά στοιχεία, πορίσματα περιφερειακών επιτροπών, τα επίσημα στατιστικά στοιχεία της χώρας, τα οποία συλλέγονται από τις ΔΑΟΚ την επόμενη χρονιά της ζημιάς κ.λπ.). Μετά τη σχετική επεξεργασία τους και εφόσον βέβαια πληρούνται οι προϋποθέσεις, εθνικές και ενωσιακές, υποβάλλεται ο σχετικός φάκελος στα συναρμόδια Υπουργεία και στην Ε.Ε. για έγκριση.

Επισημαίνεται ότι το Υποκατάστημα του ΕΛ.Γ.Α. Αλεξανδρούπολης, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει, όπως προαναφέρθηκε, και η ευρύτερη περιοχή της Π.Ε. Έβρου, παρακολουθεί την εξέλιξη των διαφόρων καλλιεργειών στην εν λόγω περιοχή ως προς το μέγεθος της ενδεχόμενης ζημιάς που μπορεί να προκληθεί εξαιτίας των μη καλυπτόμενων ασφαλιστικά ζημιογόνων αιτιών (όπως εντομολογικές προσβολές, ξηρασία) μέχρι και την περίοδο της συγκομιδής τους.

Διευκρινίζεται ότι η καταβολή των Κρατικών Ενισχύσεων σκοπό έχει τη συνέχιση της αγροτικής δραστηριότητας των παραγωγών στις γεωργοκτηνοτροφικές τους εκμεταλλεύσεις που υπέστησαν ζημιές, στηρίζοντας, με τον τρόπο αυτόν, την απώλεια του γεωργικού τους εισοδήματος για το επόμενο χρονικό διάστημα μετά τη ζημιά, έτσι ώστε το γεωργικό τους κεφάλαιο (φυτικό, πάγιο κ.λπ.) να επανέλθει σε παραγωγική δραστηριότητα.

Ωστόσο, οι σύγχρονες ανάγκες, η κλιματική αλλαγή που συντελείται, αλλά και οι ιδιαιτερότητες της ελληνικής γεωργίας και κτηνοτροφίας καταστούν επιβεβλημένη την αναμόρφωση του παρόντος γεωργοασφαλιστικού συστήματος, το οποίο πρέπει να υπακούει και να αντιστοιχεί σε ένα πλαίσιο αρχών με συγκεκριμένους στόχους, επιδιώκοντας τη βελτίωση των υπηρεσιών που παρέχονται στον αγρότη και λαμβάνοντας υπόψη παράλληλα και τις αλλαγές στις κλιματολογικές συνθήκες.

Όσον αφορά στην ένταξη νέων κινδύνων στους Κανονισμούς του ΕΛ.Γ.Α., σημειώνεται ότι για να ενταχθεί ένας νέος κίνδυνος στην ασφάλιση του ΕΛ.Γ.Α., θα πρέπει να τηρηθούν τα οριζόμενα, τα οποία περιγράφονται στον ν. 3877/2010.

Συγκεκριμένα, θα πρέπει:

- α) να προηγηθεί εκπόνηση επιστημονικής μελέτης,
- β) να διενεργηθεί αναλογιστική μελέτη, στην οποία, εκτός των άλλων, θα πρέπει να καθορίζονται το ύψος της δαπάνης και ο τρόπος κάλυψής της - αλλαγή ασφαλιστρού και
- γ) να εκδοθεί κατόπιν Κοινή Υπουργική Απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, όπου θα καθορίζονται ο χρόνος έναρξης και οι όροι κάλυψης των κινδύνων που δεν περιλαμβάνονται στους Κανονισμούς Ασφάλισης του ΕΛ.Γ.Α.

Πληροφορικά αναφέρεται ότι η εν λόγω διαδικασία απαιτεί τεχνική και οικονομική μελέτη για τις επιπτώσεις τόσο στις ασφαλιστικές εισφορές όσο και στη βιωσιμότητα του δημόσιου συστήματος γεωργικών ασφαλίσεων.

Επιπρόσθετα, σημειώνεται ότι, εκτός από την υποχρεωτική ασφάλιση στον ΕΛ.Γ.Α., η οποία παραμένει ως έχει, έχει θεσπιστεί η πρόσθετη ασφάλιση (ν. 3877/2010) για όσους επιθυμούν αυξημένη προστασία, καθώς και η προαιρετική ασφάλιση για κινδύνους που δεν περιλαμβάνονται στους υποχρεωτικά ασφαλιζόμενους κινδύνους του ΕΛ.Γ.Α.

Επισημαίνεται ότι ο ΕΛ.Γ.Α., στο πλαίσιο αλλαγής του Κανονισμού του, έχει δώσει τη δυνατότητα, μέσω της ιστοσελίδας του, να κατατεθούν προτάσεις επί του υπάρχοντος Κανονισμού από παραγωγούς, φορείς, ομάδες και συνεταιρισμούς, προκειμένου να ληφθούν υπόψη, σε συνδυασμό με τα στοιχεία που θα προκύψουν από τη νέα αναλογιστική μελέτη, με σκοπό την ένταξη νέων κινδύνων στην ασφαλιστική κάλυψη του ΕΛ.Γ.Α. (όπως σε δενδρώδεις καλλιέργειες κ.λπ.), υλοποιώντας ένα μόνιμο αίτημα του αγροτικού κόσμου. Η εν λόγω διαδικασία βρίσκεται σε εξέλιξη και μετά τη λήξη των διαδικασιών, όπως ορίζονται ανωτέρω, θα τεθούν σε ισχύ οι νέες αλλαγές.

Όσον αφορά στις άμεσες ζημιές που προξενήθηκαν το τρέχον έτος (2018) από διάφορα καλυπτόμενα ασφαλιστικά ζημιογόνα αίτια (πλημμύρες, χαλαζοπτώσεις και βροχοπτώσεις, όπως ορίζονται στον Κανονισμό Ασφάλισης Φυτικής Παραγωγής του ΕΛ.Γ.Α.) σε διάφορες καλλιέργειες (σπαραγγιών, σκόρδων, κηπευτικών, βαμβακιών, ενεργειακών φυτών, σιτηρών κ.λπ.) στην ευρύτερη περιοχή της Π.Ε. Έβρου, σημειώνεται ότι το έργο των εξατομικευμένων εκτιμήσεων έχει ολοκληρωθεί για όλες τις καλλιέργειες.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι ο ΕΛ.Γ.Α., κατά την τρέχουσα χρονική περίοδο, βρίσκεται στο στάδιο της δεύτερης εκτίμησης κυρίως για τα βαμβάκια, όπως ορίζεται στον ανωτέρω αναφερθέντα Κανονισμό. Στη συνέχεια, θα κοινοποιηθούν τα πορίσματα και θα ακολουθήσει η καταβολή των αποζημιώσεων στους δικαιούχους, ασφαλιστικά ενήμερους παραγωγούς.

Σχετικά με τη διαδικασία καταβολής των αποζημιώσεων που δίδονται από τον ΕΛ.Γ.Α., σημειώνεται ότι η εν λόγω διαδικασία είναι συγκεκριμένη και ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία ως εξής:

- Με την εμφάνιση της ζημιάς στην καλλιέργεια διενεργούνται οι απαραίτητες επιστημονικές, γίνονται αναγγελίες και υποβάλλονται δηλώσεις.
- Ο Οργανισμός, εν συνεχεία, προβαίνει σε εξατομικευμένες εκτιμήσεις.
- Πραγματοποιείται η επεξεργασία των στοιχείων από το αρχείο ΟΣΔΕ, το οποίο αποστέλλεται στον ΕΛ.Γ.Α. από τον ΟΠΕΚΕΠΕ εντός του φθινοπώρου έκαστου χρόνου.
- Κοινοποιούνται τα πορίσματα.
- Ακολουθεί η καταβολή των αποζημιώσεων στους παραγωγούς, που έχουν υποβάλει τη Δήλωση Καλλιέργειας/Εκτροφής (ΔΚ/Ε) και έχουν καταβάλει τις ασφαλιστικές υποχρεώσεις που απορρέουν από τη ΔΚ/Ε.

Διευκρινίζεται ότι κάθε στάδιο της προαναφερθείσας διαδικασίας χρειάζεται και τον ανάλογο χρόνο για να ολοκληρωθεί. Ωστόσο, ο Οργανισμός, εφόσον είναι εφικτό, καταβάλλει τις σχετικές αποζημιώσεις μετά από ένα εύλογο χρονικό διάστημα από τη συγκομιδή του προϊόντος και εφόσον έχει ολοκληρωθεί η επεξεργασία του αρχείου ΟΣΔΕ. Ειδικότερα, επισημαίνεται ότι, σε σύγκριση με τα παρελθόντα έτη, οι εκκαθαρίσεις των ζημιών πραγματοποιούνται σε συντομότερο χρονικό διάστημα.

Όσον αφορά στη χορήγηση της ειδικής ενίσχυσης βάμβακος, σημειώνεται ότι στην αριθμ. 1178/27361/10.03.2015 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Παραγωγικής Ανασυγκρότησης, Περιβάλλοντος και Ενέργειας «Καθορισμός λεπτομερειών χορήγησης της ειδικής καλλιεργητικής ενίσχυσης για το βαμβάκι σε εκτέλεση του Κανονισμού (Ε.Ε.) 1307/2013 του Συμβουλίου» (Β' 430/24-3-2015), όπως τροποποιημένη ισχύει, προβλέπεται ότι δικαιούχοι της ειδικής ενίσχυσης βάμβακος είναι γεωργοί που καλλιεργούν βαμβάκι σε επιλέξιμες εκτάσεις, υπό την προϋπόθεση επίτευξης καθορισμένης ελάχιστης απόδοσης ανά στρέμμα και χρήσης:

- α) ελάχιστης ποσότητας πιστοποιημένου σπόρου σποράς ή σπόρου βελτιωτή και
- β) ποικιλιών εγγεγραμμένων στον Εθνικό Κατάλογο Ποικιλιών ή/και στον Κοινό Κατάλογο των Ποικιλιών των Ειδών των Γεωργικών Φυτών.

Ως ελάχιστη απαιτούμενη ποσότητα πιστοποιημένων σπόρων σποράς για το βαμβάκι καθορίζονται τα 16 κιλά ανά εκτάριο στην περίπτωση καλλιέργειας ποικιλιών βαμβακιού ή τα 13 κιλά ανά εκτάριο στην περίπτωση καλλιέργειας υβριδίων βαμβακιού.

Ο ΕΛ.Γ.Α. σε κάθε καλλιεργητική περίοδο χορηγεί στον ΟΠΕΚΕΠΕ τόσο το σύνολο των στοιχείων που προκύπτουν από τα πορίσματα εξατομικευμένων εκτιμήσεων των ζημιών που προξενήθηκαν στις βαμβακοκαλλιέργειες και που καλύπτονται ασφαλιστικά από τον Οργανισμό, όσο και όλα τα διαθέσιμα στοιχεία από τις επισημάνσεις που διενήργησαν στελέχη του ΕΛ.Γ.Α. και που αφορούν στην παρακολούθηση της πορείας των ανωτέρω καλλιεργειών για ζημιές που δεν καλύπτονται ασφαλιστικά από τον ΕΛ.Γ.Α. (π.χ. εντομολογικές προσβολές κ.λπ.).

Σύμφωνα με την προαναφερθείσα ΥΑ, εφόσον οι αρμόδιοι φορείς επιβεβαιώσουν την επικράτηση ειδικών καιρικών συνθηκών που συνιστούν λόγο ανωτέρας βίας και έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση της παραγωγής σύσπορου βαμβακιού σε επίπεδα κατώτερα της ελάχιστης απαιτούμενης στρεμματικής απόδοσης, ο ΟΠΕΚΕΠΕ λαμβάνει υπόψη του την εν λόγω επιβεβαίωση, ώστε να αποδοθεί, όπως πρέπει, η συνδεδεμένη ενίσχυση στους ζημιωθέντες παραγωγούς. Ειδικότερα και σύμφωνα με την αριθμ. 4755/108273/30-9-2016 απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β'/3257/30-9-2016), η ελάχιστη στρεμματική απόδοση, από το έτος 2017, ορίζεται, σε επίπεδο Περιφερειακής Ενότητας (νομός), με βάση τον μέσο όρο της πραγματικής στρεμματικής απόδοσης της πενταετίας 2011-2015 κάθε Π. Ε. μειωμένο κατά 20%.

Επισημαίνεται ότι για το έτος αιτήσεων ενίσχυσης 2017, ο ΟΠΕΚΕΠΕ προχώρησε, τον Μάρτιο και τον Ιούνιο του 2018, στην καταβολή ειδικής ενίσχυσης βάμβακος συνολικού ύψους 184.934.827,79 € (εκ των οποίων, για την Π.Ε. Έβρου κατεβλήθησαν 6.488.411,49 €) και πρόσθετων ποσών για τα μέλη Διακλαδικής Οργάνωσης Βάμβακος συνολικού ύψους 492.036,47 € (εκ των οποίων, για την Π.Ε. Έβρου κατεβλήθησαν 17.223,69 €).

Οι διαπιστωθείσες καταστροφές από φυσικά αίτια στη φετινή παραγωγή της Π.Ε. Έβρου, εφόσον αποσταλούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ από τον ΕΛ.Γ.Α., είτε εξατομικευμένα είτε ως γενικότερο % ποσοστό της παραγωγής του νομού, χαρακτηρισμένες ως αποτέλεσμα εξαιρετικών περιστάσεων ή συνθηκών που συνιστούν λόγο ανωτέρας βίας, θα ληφθούν υπόψη από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στις μελλοντικές πληρωμές των συνδεδεμένων ενισχύσεων για το έτος αιτήσεων 2018, όπως, άλλωστε, συμβαίνει κάθε χρόνο.

Πλέον των ανωτέρω, επισημαίνεται ότι το ΥΠΑΑΤ, λαμβάνοντας υπόψη τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι γεωργοί εξαιτίας ασυνήθιστων καιρικών φαινομένων που έπληξαν τον τελευταίο καιρό τη χώρα μας, συνεργάστηκε με την Ε. Επιτροπή προκειμένου να δοθεί αυξημένη προκαταβολή των άμεσων ενισχύσεων.

Συγκεκριμένα, το ΥΠΑΑΤ, σε συνεργασία με το Κέντρο Μετεωρολογικών Εφαρμογών του ΕΛ.Γ.Α., απέστειλε στην Ε. Επιτροπή τεκμηριωμένο αίτημα παρέκκλισης από τον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1306/2013, προκειμένου οι παραγωγοί να λάβουν αυξημένες προκαταβολές των άμεσων ενισχύσεων (70%), αλλά και ορισμένων πληρωμών αγροτικής ανάπτυξης (85%), εξαιτίας των αντίξοων καιρικών συνθηκών που έπληξαν τη χώρα μας το χρονικό διάστημα Δεκεμβρίου 2017 – Ιουνίου 2018. Η έκδοση σχετικής απόφασης αναμένεται από την Ε. Επιτροπή εντός του Σεπτεμβρίου.

Πληροφοριακά αναφέρεται ότι στη βαμβακοκαλλιέργεια εφαρμόζεται από τη Διεύθυνση Προστασίας Φυτικής Παραγωγής του ΥΠΑΑΤ πρόγραμμα Γεωργικών Προειδοποιήσεων Ολοκληρωμένης Φυτοπροστασίας σε επίπεδο χώρας. Συγκεκριμένα, για την Π.Ε. Έβρου έχει εκδοθεί δελτίο γεωργικών προειδοποιήσεων από τη ΔΑΟΚ Έβρου, όπου δίνονται οδηγίες, μεταξύ άλλων, και για την αντιμετώπιση προσβολών από πράσινο και ρόδινο σκουλήκι.

Όσον αφορά στη χορήγηση de minimis, σημειώνεται ότι ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθμ. 1408/2013 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αφορά στη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis) για την τρέχουσα προγραμματική περίοδο, μέχρι και το έτος 2020.

Σύμφωνα με τον εν λόγω Κανονισμό, η Ελλάδα για την επταετία 2014-2020 μπορεί να χορηγήσει κρατικές ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (de minimis), οι οποίες να μην ξεπερνούν το ποσό των 109.260.000 €. Επισημαίνεται ότι ένα μεγάλο μέρος του ποσού αυτού έχει, ήδη, διατεθεί για την κάλυψη ενισχύσεων που δόθηκαν σε διάφορες κατηγορίες παραγωγών που επλήγησαν από ζημιές (ζημιές ροδακίνων από το εμπάργκο της Ρωσίας, ζημιές από φυσικές καταστροφές, όπως πυρκαγιές, ασθένειες, ακρίδες κ.λπ.). Το ύψος ενίσχυσης ανά ενιαία επιχείρηση δεν μπορεί να υπερβαίνει το ποσό των 15.000,00 € σε οποιαδήποτε περίοδο τριών οικονομικών ετών.

Για το πλαίσιο χορήγησης κρατικών ενισχύσεων ήσσονος σημασίας (de minimis), σύμφωνα με τον προαναφερθέντα Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1408/2013, απαιτείται:

- α) η ενημέρωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης με την αναγνώριση της ανάγκης χορήγησης της εν λόγω ενίσχυσης και
- β) ο υπολογισμός του συνολικού ποσού που θα χορηγηθεί.

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΤΑΥΡΟΣ ΑΡΑΧΩΒΙΤΗΣ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

Βουλευτή κ. Α. Δημοσχάκη